

SMS ČR prosazuje jednodušší podmínky v dotační podpoře pro nejmenší knihovny, ochotnické soubory i opravy kapliček

7.5.2026 - | Sdružení místních samospráv ČR

Zástupci Sdružení místních samospráv ČR při jednání s vrchními řediteli Ministerstva kultury zdůraznili zejména potřebu jednodušších a dostupnějších dotačních podmínek pro nejmenší knihovny, ochotnické soubory či obnovu drobných sakrálních staveb, jako jsou například kapličky či boží muka.

Kvůli minimální výši dotací je hlavně pro menší obce či ochotnické soubory složité na podporu dosáhnout.

SMS ČR na schůzce upozornilo, že nejmenším knihovnám způsobuje problémy například současné nastavení programu Knihovna 21. století. Pro letošní rok byla stanovena minimální výše žádosti na 20 tisíc korun a dotace mohla pokrýt nejvýše 70 procent celkových nákladů projektu.

„Pro nejmenší knihovny, v nichž často působí dobrovolní knihovníci, může být jak minimální objem dotace, tak nutná spoluúčast významnou bariérou v podání žádosti. Knihovna je v malé obci často mnohem víc než jen místo, kde se půjčují knihy. Je to přirozené komunitní centrum i jedna z mála kulturních institucí, které mají lidé přímo v místě, kde žijí. Pokud ale nastavíme dotační pravidla tak, že na podporu dosáhnou hlavně větší knihovny, mýjíme se s realitou venkova,“ říká Petr Halada, předseda Sdružení místních samospráv ČR.

SMS ČR zároveň ocenilo vládou schválenou novelu knihovního a tiskového zákona, která má obcím snížit administrativu spojenou s odevzdáváním radničních periodik. Nově by obce neměly své tištěné zpravodaje zasílat plošně všem krajským knihovnám, ale jen místně příslušné krajské knihovně podle sídla obce a největším knihovnám v republice, jako je Národní knihovna.

Podle SMS ČR jde o krok správným směrem, který lépe odpovídá skutečnému využití těchto dokumentů. Sdružení však upozorňuje, že u tištěných zpravodajů nadále zůstává sedmidenní lhůta pro odevzdání povinného výtisku, zatímco u elektronických periodik novela počítá s lhůtou 30 dnů. Právě sjednocení či prodloužení této lhůty proto SMS ČR považuje za další potřebnou úpravu, a to ideálně prostřednictvím poslaneckého pozměňujícího návrhu.

Tématem schůzky byla také podpora ochotnického divadla, které bylo v ČR zapsáno na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO. V České republice působí přes 3 500 souborů a více než 100 000 aktivních ochotníků, právě pro menší soubory a lokální projekty však může být dotační podpora hůře dostupná. SMS ČR upozornilo, že výzva Státního fondu kultury pro rok 2026 sice umožňuje podporu projektů v oblasti živého umění a neprofesionálních aktivit, je však třeba posílit prostor pro menší regionální projekty. U programu festivalů neprofesionálního umění je navíc v kategorii komunitního umění a neprofesionálních aktivit stanoveno rozmezí dotace od 50 do 200 tisíc korun. Podle SMS ČR by proto mělo být možné čerpat i nižší částky, které lépe odpovídají rozsahu aktivit menších souborů a obcí.

„Menší ochotnické soubory v mnoha obcích představují jednu z nejživějších forem kultury. Propojují generace a pomáhají udržovat místní identitu. Jejich podpora by měla být dostupnější a lépe přizpůsobená jejich reálným možnostem. Malé soubory by neměly o peníze soutěžit za stejných

podmínek jako velké profesionální festivaly," říká Jiří Černý, člen předsednictva SMS ČR.

SMS ČR zmínilo také problematiku financování oprav drobných sakrálních staveb, jako jsou kapličky, boží muka nebo křížky. Současné nastavení programu Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností stanovuje minimální výši státního příspěvku na 80 tisíc korun. V praxi tak z podpory často vypadávají sice menší, ale potřebné opravy v řádu desítek tisíc korun, které musí obce hradit plně ze svých rozpočtů. SMS ČR proto navrhuje snížení minimální hranice podpory tak, aby lépe odpovídala reálným nákladům na drobnou údržbu těchto památek.

SMS ČR po jednání oceňuje, že otevřené otázky se budou dále řešit. Zástupci Ministerstva kultury například zmínili, že se budou možností úprav lhůty pro odevzdávání tištěných povinných výtisků ještě zabývat. V oblasti dotací zároveň potvrdili snahu nastavovat programy pro ochotnické soubory, knihovny či obnovu sakrálních staveb tak, aby byly dostupné především menším obcím. Ministerstvo upozornilo, že při administraci dotací musí respektovat zákonné požadavky i pravidla účelného nakládání s veřejnými prostředky, zároveň ale vnímá prostor pro zjednodušení vyúčtování dotací, kterému se chce v tomto volebním období dále věnovat.

<https://www.smscr.cz/media-a-sms-cr/tiskove-zpravy/sms-cr-prosazuje-jednodussi-podminky-v-dotacn-i-podpore-pro-nejmensi-knihovny-ochotnicke-soubory-i-opravy-kaplicek-5244cs.html>